

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 57 0 Ps 112682 21 Rev
Dana, 07.04.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Senada Tice, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja „R.n.“ a.d. S. - u stečaju, S. (stečajna masa), koga zastupa R.S., advokat iz D., protiv tuženih „P.z.“ a.d. B., koga zastupa A.P., advokat iz B., i „I.p.“ a.d. B., koga zastupa R.P., advokat iz B., radi duga, vrijednost spora 1.737.509,43 KM, odlučujući o revizijama tužitelja i tužene „P.z.“ a.d. B. protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 112682 20 Pž 3 od 29.12.2020. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 07.04.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužene „P.z.“ a.d. B. se usvaja, preinačavaju se obje nižestepene presude u usvajajućem dijelu tako da se tužbeni zahtjev u odnosu na ovu tuženu u cjelini odbija i obavezuje tužitelj da ovoj tuženoj naknadi troškove postupka u iznosu od 27.471,60 KM, u roku od 30 dana od dana prijema ove presude.

Revizija tužitelja se odbija.

Odbijaju se zahtjevi za sastav odgovora na reviziju prvotuzene u iznosu od 4.387,50 KM i drugotuzene u iznosu od 5.923,13 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 112682 15 Ps od 11.01.2019. godine obavezana je tužena „P.z.“ a.d. B. (u daljem tekstu: prvotuzena) da tužitelju „R.n.“ a.d. S. - u stečaju iz S. (stečajna masa), isplati dug u iznosu od 597.860,14 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 03.02.2015. godine, te iznos od 10.530,33 KM na ime troškova parničnog postupka, a odbijen je zahtjev za isplatu glavnog duga preko dosuđenog iznosa i zahtjev za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa (stav 1.). Odbijen je zahtjev tužitelja da mu tužena „I.p.“ a.d. B. (u daljem tekstu: drugotuzena) isplati iznos od 1.737.509,43 KM sa zakonskim zateznim kamatama i da mu naknadi troškove postupka (stav 2.).

Obavezan je tužitelj da na ime troškova parničnog postupka isplati prvotuzenoj iznos od 12.464,40 KM i drugotuzenoj iznos od 18.696,60 KM, a odbijen zahtjev tuženih za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa (stav 3.).

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 112682 20 Pž 3 od 29.12.2020. godine žalba prvotuzene je odbijena i potvrđena prvostepena presuda u pobijanom obavezujućem dijelu (dio stava 1. izreke).

Žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, u pobijanom odbijajućem dijelu i obavezujućem dijelu odluke o troškovima postupka (dio stava 1., stav 2. i dio stava 3. izreke). Odbijeni su zahtjevi parničnih stranaka za naknadu troškova žalbenog postupka.

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu u odbijajućem dijelu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena presuda u pobijanom dijelu preinači tako da se tužbeni zahtjev tužitelja u cjelosti usvoji ili u tom dijelu ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Prvotužena blagovremenom revizijom pobija drugostepenu presudu u usvajajućem dijelu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena presuda u pobijanom dijelu preinači tako da se tužbeni zahtjev tužitelja u cjelosti odbije ili u tom dijelu ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Na reviziju tužitelja odgovorile su obe tužene i predložile da se revizija odbije kao neosnovana, a drugotužena i da se odbaci kao nedozvoljena.

U odgovoru na reviziju prvotužene tužitelj je predložio da se ova revizija odbije kao neosnovana.

Revizija prvotužene je osnovana, a revizija tužitelja je neosnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja da mu tužene solidarno isplate dug po ispostavljenim računima za isporučeni uglj, u periodu od 10.03.1996. godine do 10.09.1999. godine, u iznosu od 1.737.509,43 KM, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je sljedeće činjenično stanje: da je između pravnih prednika tužitelja ODP Rudnik lignita „S.“ iz S. i tuženih MDP „I.“ B. zaključen ugovor o prodaji robe - uglja, da je pravni prednik tužitelja svoju ugovornu obavezu ispunio u cjelosti, dok pravni prednik tuženih nije, a o primljenoj robi nema podataka da je prigovarano, niti da postoje drugi razlozi za oslobađanje od obaveze plaćanja za primljenu robu; da se računi koje je izdao pravni prednik tužitelja ODP Rudnik lignita „S.“ iz S., odnose na period od 10.03.1996. do 10.09.1999. godine i da glase na MDP „I.“ B., te da se i knjižne obavijesti odnose na ova dva pravna lica, da je dio duga po tim računima plaćen i da nije sporan ni konačan iznos duga od 1.737.509,43 KM, koji je po tim računima ostao neplaćen; da je prednik tužitelja dana 18.11.1999. godine pokrenuo izvršni postupak protiv prednika tuženih, koji je nastavljen protiv prvotužene, radi naplate duga po predmetnim računima, koji su predmet tužbenog zahtjeva u ovoj parnici i da je taj postupak obustavljen dana 29.01.2014. godine, rješenjem koje je pravosnažno 13.10.2014. godine, iz procesnih razloga zato što tražilac izvršenja na zahtjev suda nije predložio predmet i sredstvo izvršenja, odnosno promjenu predmeta i sredstva izvršenja, dakle zbog neotklonjenih nedostataka i neurednosti prijedloga tražioca izvršenja; da je u toku 2009. godine kod dužnika „I.“ a.d. B. izvršena statusna promjena tako da je podijeljen na dva nova društva „I.p.“ a.d. B. i „P.z.“ a.d. B. i nakon toga je u sudskom registru brisano preduzeće „I.“ a.d. B., zbog podjela na dva nova društva koja solidarno odgovaraju za obaveze brisanog preduzeća; da je zaključenjem vansudskog poravnjanja kod notara R.Dž. broj: OPU-878/2008 od 24.09.2008. godine tužitelj prenio dio spornog potraživanja na treće lice, koji se odnosi na zahtjev za plaćanje iznosa od 558.755,19 KM.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je djelimičnim usvajanjem prigovora nedostatka aktivne legitimacije tužitelja za dio potraživanja od 558.755,19 KM koje je prenio na treće lice, te djelimičnim usvajanjem prigovora zastarjelosti potraživanja za iznos od 580.894,10 KM, nalazeći da je dug po svim računima koji su dospjeli za plaćanje prije 18.11.1996. godine, već u momentu podnošenja prijedloga za izvršenje zastario, pa je obavezao prvotuženu „P.z.“ a.d. B. da plati tužitelju iznos od 597.860,14 KM. Zahtjev prema drugotuženoj „I.p.“ a.d. B. je u cjelini odbio usvajanjem istaknutog prigovora zastarjelosti potraživanja iz razloga što protiv nje nije vođen izvršni postupak. Pozivom na odredbe članova 124., 262., 436., 360., 374., 392., 454. do 551., 277., 324. i 561. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89 te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, dalje ZOO), te članova 8. i 196. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), odlučio je kao u izreci prvostepene presude.

Odlučujući o žalbama tužitelja i prvotužene, drugostepeni sud je prihvatio kao pravilna činjenična utvrđenja i pravne stavove prvostepenog suda, pa je žalbe odbio i potvrdio prvostepenu presudu.

Osporena odluka, u dosuđujućem dijelu, nije na zakonu zasnovana.

Odredbom člana 374. stav 1. ZOO propisano je da međusobna potraživanja pravnih lica iz ugovora o prometu roba i usluga, kao i potraživanja naknade za izdatke učinjene u vezi sa tim ugovorima, zastarjevaju za tri godine.

Prema odredbi člana 388. ZOO zastarjelost se prekida podizanjem tužbe i svakom drugom povjeriočevom radnjom preduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom, u cilju utvrđivanja, obezbjeđenja ili ostvarenja potraživanja.

Prema odredbi člana 390. stav 1. ZOO ako je tužba protiv dužnika odbačena zbog nenadležnosti suda ili kog drugog uzroka koji se ne tiče suštine stvari, pa povjerilac podigne ponovo tužbu u toku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke o odbacivanju tužbe, smatra se da je potraživanje prekinuto prvom tužbom.

Prema odredbi člana 388. ZOO zastarjevanje se može prekinuti ne samo podnošenjem tužbe, nego i drugom povjeriočevom radnjom preduzetom protiv dužnika pred sudom radi ostvarenja spornog potraživanja, što znači i podnošenjem prijedloga za izvršenje radi naplate tog potraživanja. Odredba člana 390. stav 1. istog zakona propisuje iznimku od pravila neprekidanja zastare iz odredbe člana 389. ZOO, tako da se ovo pravilo ne primjenjuje ako je tužba odbačena zbog nenadležnosti suda ili nekog drugog uzroka koji se ne odnosi na suštinu stvari, a povjerilac ponovno podnese tužbu u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke o odbacivanju tužbe, kada postoji neoboriva zakonska pretpostavka da je zastarjelost prekinuta retroaktivno već prvom tužbom, što se odnosi i na odgovarajuće podneske i u drugim, dakle i izvršnom postupku. Stoga se ne prekida zastarjelost potraživanja kada povjerilac koji je postavio zahtjev za njegovo ostvarivanje u izvršnom postupku, koji je obustavljen iz procesnih razloga koji se ne odnosi na suštinu stvari, ne podnese tužbu radi ostvarenja tog potraživanja u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke o obustavi izvršnog postupka.

U konkretnom slučaju pravni prednik tužitelja je dana 18.11.1999. godine podnio prvostepenom sudu prijedlog za izvršenje radi ostvarivanja predmetnih potraživanja, po računima koji se odnose na period od 10.03.1996. do 10.09.1999. godine, protiv pravnog

prednika tuženih, koji je nastavljen protiv prvotužene. Rješenjem prvostepenog suda od 29.01.2014. godine, koje je potvrđeno rješenjem drugostepenog suda od 13.10.2014. godine, izvršni postupak protiv prvotužene je obustavljen iz procesnih razloga koji se ne tiču suštine stvari zato što tražilac izvršenja na zahtjev suda nije predložio predmet i sredstvo izvršenja, odnosno promjenu predmeta i sredstva izvršenja, dakle zbog neotklonjenih nedostataka i neurednosti prijedloga tražioca izvršenja. Tužitelj je tužbu sudu u predmetnoj pravnoj stvari za ostvarenje istih potraživanja podnio dana 06.02.2015. godine, dakle, po proteku roka od tri mjeseca od obustave izvršnog postupka, slijedom čega se ima smatrati da zastarjelost navedenih potraživanja nije prekinuta podnošenjem prijedloga za izvršenje radi njihovog ostvarivanja (18.11.1999. godine) i vođenjem tog izvršnog postupka.

Budući da se potraživanja tužitelja u ovoj parnici odnose na period od 10.03.1996. do 10.09.1999. godine i da zastarjelost tih potraživanja iz naprijed navedenih razloga nije prekinuta vođenjem izvršnog postupka protiv prvotužene za njihovo ostvarivanje, proizlazi da su sva potraživanja zastarjela saglasno odredbi člana 374. stav 1. ZOO, te da ova tužena u reviziji osnovano ukazuje da je usvajanjem tog prigovora tužbeni zahtjev tužitelja trebalo u cjelini odbiti.

Kod takvog stanja stvari proizlazi da su svi revizijski prigovori tužitelja neosnovani, a ostali revizijski prigovori prvotužene irelevantni za odluku u ovoj pravnoj stvari.

Zato je valjalo temeljem odredbe člana 248. i 250. stav 1. ZPP odlučiti kao u izreci.

Odluka o troškovima parničnog postupka dosuđenih prvotuženoj se temelji na odredbama članova 386. stav 1, 387. i 397. stav 2. ZPP, te Tar. br. 2. i 12. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 68/05). Pored troškova prvostepenog postupka u iznosu od 18.696,60 KM (na ime sastava odgovora na tužbu, pristupa na pet ročišta na kojima se raspravljalo po 1000 bodova i na ročišta na kojima se nije raspravljalo po 500 bodova, sa paušalom i porezom), prvotuženoj su dosuđeni i troškovi na ime sastava žalbe i revizije u iznosima od po 4.387,50 KM. Tuženima nisu dosuđeni troškovi sastava odgovora na reviziju budući da oni u konkretnom slučaju nisu bili potrebni za vođenje parnice (član 387. stav 1. ZPP).

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić